

Редакція:

19.07.2012

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

від 19 липня 2012 року N 640

Про затвердження Настанови з організації діяльності кінологічних підрозділів органів внутрішніх справ України

З метою вдосконалення організації оперативно-службової діяльності кінологічних підрозділів органів внутрішніх справ України, використання та застосування службових собак у практичній діяльності наказую:

1. Затвердити Настанову з організації діяльності кінологічних підрозділів органів внутрішніх справ України, що додається.
2. Начальникам головних управлінь, управлінь МВС України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, на залізницях, Департаменту Державної служби охорони при МВС України забезпечити організацію службової та господарської діяльності кінологічних підрозділів відповідно до цієї Настанови.
3. Наказ надіслати за належністю.

Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Т. в. о. Міністра
генерал-лейтенант міліції

С. П. Черних

ЗАТВЕРДЖЕНО

НАСТАНОВА

з організації діяльності кінологічних підрозділів органів внутрішніх справ України

1. Загальні положення

1.1. Настанова визначає основи організації діяльності кінологічних підрозділів (далі - КП) органів внутрішніх справ України порядок використання службових собак під час здійснення оперативно-службових та профілактичних завдань, спрямованих на попередження та боротьбу зі злочинністю, забезпечення охорони громадського порядку, правила утримання, придбання, ветеринарне забезпечення та списання службових собак, а також діяльність навчальних закладів МВС, у яких здійснюють підготовку кінологів.

1.2. До кінологічних підрозділів належать: кінологічні центри, кінологічні підрозділи та окремі посади кінологів міськрайлінорганів, стройових та інших підрозділів системи МВС.

1.3. Використання службових собак підрозділами ОВС регламентується Законами України, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, наказами, інструкціями, іншими нормативними актами МВС та цією Настановою.

1.4. Кінологічні підрозділи створюються у порядку, встановленому нормативно-правовими актами МВС.

1.5. Кінологи підрозділів ОВС використовуються тільки для виконання обов'язків, пов'язаних із застосуванням службових собак у боротьбі зі злочинністю та охороною громадського порядку, вирощуванням, утриманням, та дресируванням (тренуванням) службових собак.

Кінологи зі службовими собаками можуть брати участь в оперативно-розшукових та профілактичних заходах, які проводяться іншими органами виконавчої влади, за спільно розробленими планами.

1.6. КП, у межах компетенції, взаємодіють з іншими підрозділами ОВС, відповідними підрозділами державної влади та кінологічними організаціями.

1.7. Кінологічний центр (далі - КЦ) є головним самостійним підрозділом з організаційного і методичного керівництва працівниками підрозділів органів внутрішніх справ, які виконують функції кінологічного забезпечення оперативно-службової діяльності та є основною базою по утриманню, розведенню, вирощуванню, підготовці та використанню службових собак у боротьбі зі злочинністю.

Його діяльність спрямована на забезпечення потреб підрозділів кримінальної міліції, міліції громадської безпеки, експертної служби, Державної служби охорони, інших підрозділів органів внутрішніх справ і організується відповідно Типового

положення про кінологічний центр при ГУМВС України в Автономній Республіці Крим, місті Києві та Київській області, УМВС України в областях, місті Севастополі та на транспорті, міському управлінні, управлінні (відділі) Державної служби охорони, затвердженого наказом МВС від 26.01.2004 N 70, зі змінами.

1.8. Начальники кінологічних центрів здійснюють оперативне керівництво всіма кінологами на території обслуговування та відповідають за стан кінологічного забезпечення.

1.9. Контроль за оперативно-службовою діяльністю та організаційно-методичне забезпечення діяльності КП на місцях здійснює відповідний підрозділ Департаменту карного розшуку МВС.

1.10. Штатна належність службових собак за напрямками використання визначається керівництвом регіональних підрозділів ОВС за погодженням з керівником кінологічного підрозділу ДКР МВС.

1.11. Правовою основою діяльності кінологічних підрозділів органів внутрішніх справ є [Конституція України](#), [Закон України "Про міліцію"](#), ["Про професійно-технічну освіту"](#), інші законодавчі акти, укази та розпорядження Президента України, акти Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти МВС, а також ця Настанова.

1.12. Заохочення та накладення стягнень на працівників кінологічної служби проводиться в порядку, установленому [Дисциплінарним статутом органів внутрішніх справ України](#).

2. Основні завдання кінологічних підрозділів ОВС

2.1. Участь кінологів зі службовими собаками в складі слідчо-оперативних груп під час проведення оглядів місць подій, заходів з припинення злочинів, пошуку та затримання злочинців, виявлення вибухових речовин, зброї, набоїв і наркотичних засобів, трупів, стріляних гільз, інших предметів, що можуть використовуватись як речовий доказ, припинення адміністративних правопорушень, забезпечення особистої безпеки громадян і охорони громадського порядку, охорони об'єктів і територій державної, особистої та інших форм власності, а також установлення місцезнаходження безвісти зниклих.

2.2. Підбір, розстановка, навчання і виховання кінологів, постійне вдосконалення їх професійної майстерності, вогневої, стрійової і фізичної підготовки, формування в кожного з них високих моральних і вольових якостей, пильності, почуття особистої відповідальності за виконання службового обов'язку.

2.3. Розробка і виконання перспективних і поточних планів, визначення основних напрямів діяльності, зміцнення та розвитку службової кінології з урахуванням складної оперативної обстановки та вимог МВС.

2.4. Вивчення, узагальнення, поширення та впровадження в практику передового вітчизняного та зарубіжного досвіду організації діяльності КП ОВС. Забезпечення повного обліку та аналізу результатів роботи КП.

2.5. Організація взаємодії з іншими службами, відомствами, установами та громадськими організаціями з питань кінології.

2.6. Забезпечення своєчасного проведення господарських і зооветеринарних заходів щодо збереження службових собак, їх постійної готовності для застосування в різних оперативних ситуаціях, а також поліпшення їх робочих і екстер'єрних якостей.

2.7. Організація та безпосередня участь у науково-дослідній роботі з проблем кінології і технічного оснащення КП, а також упровадження досягнень науки та техніки в їх діяльність.

2.8. Удосконалення методики підготовки і тактики застосування службових собак у боротьбі зі злочинністю.

3. Комплектування кінологічних підрозділів та підготовка кінологів

3.1. Комплектування посад працівників КП здійснюється відповідно до вимог Положення про проходження служби в ОВС, наказів та інших нормативних актів МВС.

3.2. На посади керівного складу КП призначаються особи, які мають вищу освіту, пройшли відповідну кінологічну підготовку, мають не менше 3 років практичного кінологічного стажу в підрозділах ОВС і здатні успішно вирішувати поставлені перед ними завдання. Посади інших атестованих працівників КП можуть замінюватися особами, які відповідають необхідним для працівників міліції вимогам, мають бажання та схильність до роботи зі службовими собаками.

3.3. Підбір кандидатів на навчання в навчальні заклади ОВС із кінологічною спеціалізацією здійснюється кінологічними підрозділами та підрозділами кадрового забезпечення ОВС.

3.4. Організація початкової підготовки, підвищення кваліфікації і перепідготовки працівників КП проводиться відповідно до законодавства та інших нормативних актів МВС.

3.4.1. Працівники, яких вперше прийнято на службу в ОВС на посади рядового, молодшого та середнього та начальницького складу КП, в обов'язковому порядку проходять початкову підготовку (спеціалізацію).

Курси початкової підготовки організуються на базі училищ професійної підготовки працівників міліції та відомчих вищих навчальних закладів.

3.4.2. Підвищення кваліфікації та перепідготовка працівників КП ОВС здійснюється в навчальних закладах МВС, які спеціалізуються на підготовці кінологів та кінологічних центрах ОВС.

Тривалість і зміст курсу навчання для кожної категорії працівників КП визначаються відповідно до навчальних планів і програм, розроблених у навчальних закладах МВС, кінологічних центрах ОВС спільно з галузевими службами ГУМВС, УМВС та погодженими з МВС.

3.4.3. На курси підвищення кваліфікації направляються працівники КП, які:

пройшли початкову підготовку з кінологічного напрямку або працювали зі службовими собаками в органах внутрішніх справ;

пройшли підготовку або перепідготовку з кінології в спеціалізованих училищах міліції МВС чи КЦ, але потребують початкової підготовки закріплених за ними собак або підвищення ступеня їх натренованості.

Після закінчення відповідного курсу навчання випускники складають іспити. Відповідно до рішення комісії їм присвоюється кваліфікація та видається свідоцтво встановленого зразка.

3.4.4. На курси перепідготовки направляються працівники, які прибули до КП для проходження служби з інших підрозділів і служб ОВС та проходили початкову підготовку.

3.5. Кінологи призначені для роботи зі спеціальними собаками з пошуку вибухівки, вибухових пристроїв і зброї, повинні попередньо пройти спеціальну підготовку у відповідних навчальних закладах МВС, отримати посвідчення встановленого зразка.

3.6. Кінологи повинні направлятися на навчання із собаками, придатними для дресирування за спеціалізацією служби, мати при собі повний комплект форми одягу за сезоном, необхідні документи, а також спеціальне спорядження для собак.

Організація харчування та ветеринарне обслуговування собак покладається на навчальні заклади (училища, заклади освіти органів внутрішніх справ) з дня зарахування службових собак на утримання за рахунок видатків таких навчальних закладів.

Забезпечення кандидатів службовими собаками покладається на керівників відповідних служб підрозділів ОВС.

3.7. Працівники КП удосконалюють свою професійну майстерність і підвищують ступінь натренованості закріплених за ними собак на навчальних зборах, спеціальних семінарах та на заняттях у системі службової підготовки. Тривалість навчальних зборів визначається обліково-тематичними планами і програмами. Після закінчення навчальних зборів знання та навички працівників кінології перевіряються екзаменаційною комісією, до складу якої належать керівники відповідних служб, керівник КП або його заступник, інші кваліфіковані працівники ОВС. За результатами перевірки складається протокол, який підписують члени комісії.

3.8. З метою підвищення фізичної підготовки і професійної майстерності працівників кінології, обміну досвідом, виявлення кращих кінологів, а також поліпшення підготовки службових собак, серед кінологів (атестованих) зі службовими собаками підрозділів ОВС проводяться змагання з багатоборства (кращий за професією).

Кінологи зі службовими собаками підрозділів ОВС беруть участь лише в міжвідомчих змаганнях правоохоронних органів.

3.9. Організацію службової підготовки особового складу КП здійснювати відповідно до відомчих нормативних документів.

3.10. Стройова підготовка працівників КП із закріпленими за ними собаками проводиться згідно з Правилами по стройової підготовки кінологів зі службовими собаками (додаток 1*).

3.11. При необхідності, працівники КП ОВС можуть проходити фахові навчання в навчальних закладах інших правоохоронних відомств України та іноземних держав.

3.12. Початкова підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації та навчання здійснюється відповідно до затверджених планів, які складаються в межах затверджених кошторисів та виділених коштів на зазначені цілі, які в обов'язковому порядку погоджуються з ДФЗБО МВС України. В планах асигнувань передбачаються видатки на проведення вищезазначених заходів та відповідальні виконавці.

4. Організація і правила застосування службових собак у боротьбі зі злочинністю та охороні громадського порядку

4.1. У підрозділах ОВС для забезпечення охорони громадського порядку, у боротьбі зі злочинністю, а також з метою вирішення інших оперативно-службових завдань, покладених на МВС, використовуються спеціально підготовлені службові собаки (розшукові - для розшуку по запахових слідах осіб, які вчинили злочин, для проведення вибірки людини і речі, пошуку речових доказів і стріляних гільз; спеціальні - для пошуку і виявлення вибухових речовин, зброї і набоїв, наркотичних засобів, закопаних (захованих) трупів; патрульно-розшукові - для використання в охороні громадського порядку; конвойні - для припинення втечі й затримання осіб, які втекли з-під варти; вартові - для охорони спеціальних установ і об'єктів ОВС).

4.2. Застосування службових собак як спецзасобу здійснюється відповідно до законодавства України.

4.3. До роботи із застосуванням службових собак допускаються лише працівники міліції, які пройшли кінологічну підготовку у відповідних навчальних закладах і отримали позитивні результати під час складання необхідних заліків.

4.4. Право застосування службових собак надається кінологам, які несуть з ними службу.

4.5. З метою належного розкриття злочинів по "гарячих слідах" у КЦ та при чергових частинах у складі слідчо-оперативних груп міськрайвідділів ОВС (за можливості) організовується цілодобове чергування кінологів з підготовленими та закріпленими за ними службовими собаками для виїзду на місця подій.

4.6. У міськрайвідділах ОВС службові собаки утримуються в спеціально обладнаному приміщенні (вольєрі).

4.7. У разі залучення кінолога зі службовим собакою до складу слідчо-оперативної групи та інших нарядів міліції йому проводиться інструктаж щодо порядку несення служби і правил застосування службового собаки.

4.8. Забороняється використовувати службових собак не за призначенням, непідготовлених, які втратили свої службові якості або хворі.

Дозвіл на звільнення собаки від служби через хворобу за наявності письмового висновку ветеринарного лікаря дає черговий органу внутрішніх справ, а в разі відсутності висновку - відповідальний по ОВС.

4.9. При використанні службових собак на стаціонарних постах дорожньо-патрульної служби та контрольних постах міліції обладнується місце для їх тимчасового утримання.

4.10. Доставлення кінологів зі службовими собаками до місця події чи проведення інших заходів, а також повернення забезпечується автотранспортом КП або чергової частини підрозділу ОВС, або інших зацікавлених підрозділів ОВС. У разі слідування кінолога зі службовим собакою в пішому порядку до місця несення служби і під час повернення собака має перебувати ліворуч від кінолога на короткому повідку без намордника.

4.11. У разі виклику кінолога зі службовим собакою огляд місця події до їх прибуття не проводиться, крім випадків, за яких необхідно зберегти речові докази та інші предмети, що мають значення у справі, або в екстремальних випадках (повінь, пожежа, можлива зміна обставин, знищення слідів тощо).

4.12. Доцільність застосування службового собаки визначається кінологом разом із слідчим чи старшим слідчо-оперативної групи на підставі даних, установлених під час огляду місця події.

4.13. Давність учинення злочину та погодні умови не виключають можливості застосування службових собак.

4.14. Збір запахових слідів і предметів для застосування розшукових собак чи собак-ідентифікаторів на місці вчинення злочину здійснюється з дозволу керівника огляду місця події після його фотографування. Факт вилучення запахових слідів і засіб їх консервації працівники слідчо-оперативної групи фіксують у протоколі огляду місця події, про що складають окремий протокол.

4.15. Кінолог на місці події:

визначає межі огляду місця події і порядок його проведення з метою виявлення слідів і предметів, які мають значення для застосування розшукового собаки;

уживає заходів для затримання особи, яка вчинила злочин, шляхом застосування розшукового собаки по слідах, речах і предметах, залишених на місці події, а також з метою пошуку предметів, які мають значення для розкриття і розслідування злочину;

бере участь під час блокування місця злочину, його огляду, виявлення шляхів відходу злочинця;

бере участь під час огляду місця події, вивчає обставини і характер події, установлює час учинення злочину, кількість злочинців, їх прикмети і напрямки руху, визначає інші фактори, які мають значення для розшуку злочинців по "гарячих слідах";

позначає прапорцями місця виявлення на шляху слідування розшукового собаки предметів і речей, які можуть бути використані для пошуку злочинця, із застосуванням службового собаки в ході проведення першочергових оперативно-розшукових заходів чи слідчих дій, за необхідності приймає участь у вилученні предметів і речей, у межах компетенції уживає заходів до їх збереження;

доводить до керівника слідчо-оперативної групи інформацію про можливе походження і використання для розкриття злочину різноманітних запахоносіїв (слідів, предметів), виявлених на місці події або на шляху руху злочинців;

з метою виявлення підстав для застосування розшукового собаки разом з іншими працівниками міліції оглядає місця біля вікон, дверей, парканів, газонів, грядок, а також територію, прилеглу до місця події, на якій запахи слідів зберігаються довше;

обстежує шляхи руху злочинців після з'ясування обставин учинення злочину і вивчення обстановки місця події, визначає спосіб застосування розшукового собаки;

використовуючи отриману інформацію, застосовує розшукового собаку для розшуку злочинця за його запаховими слідами;

обстежує за допомогою розшукового собаки місця можливого укриття злочинця (горища і підвали прилеглих будівель, незамкнені сховища, лісопаркові зони, кар'єри тощо);

за допомогою розшукового собаки здійснює обшук місцевості або приміщень для виявлення речових доказів або осіб, які переховуються;

разом з іншими працівниками міліції бере участь у встановленні і затриманні осіб, причетних до вчинення злочину. За необхідності застосовує собаку для вибірки осіб, підозрюваних у вчиненні злочину;

застосовує собаку для затримання в разі спроби злочинця втекти або чинити опір;

за відсутності можливостей застосування службового собаки або втрати ним сліду діє за вказівкою керівника групи.

4.16. У разі виявлення на місці події слідів кількох злочинців розшуковий собака застосовується по кожному з цих слідів або одночасно застосовується кілька розшукових собак.

4.17. У випадках тривалого переслідування злочинця (5 - 10 км) необхідно застосовувати іншого розшукового собаку від того місця, де попередній собака припинив упевнено відпрацьовувати слід.

4.18. Розшукові собаки можуть застосовуватися по "зворотному сліду" (маршрут переміщення злочинця чи потерпілого до місця події) для встановлення місцезнаходження потерпілого або злочинця до вчинення злочину.

4.19. Службові собаки використовуються на довгому чи короткому повідках, у наморднику та без нього залежно від конкретної ситуації. Для відпрацювання сліду розшукового собаку тримають на довгому повідку без намордника. У разі необхідності (наприклад, для відпрацювання сліду в лісі) собаку пускають без повідка та нашійника (шлеї).

4.20. Якщо собака, пройшовши невелику відстань, утратив слід, кінолог повертається до місця події і знову застосовує його, попередньо впевнившись у правильності визначення вихідної точки. У порядку підсилювання запаху собаці дають обнюхати предмети чи речі, залишені злочинцем на місці події (головний убір, взуття, рукавичка тощо).

4.21. Під час роботи собаки по сліду працівники слідчо-оперативної групи рухаються за кінологом на відстані 20 - 25 кроків, оглядаючи прилеглу місцевість з метою виявлення слідів, знарядь злочину та інших предметів, які можуть стати доказами, а також для попередження нападу.

4.22. У разі відсутності на місці події видимих слідів злочинця собаку пускають на обшук місцевості для самостійного пошуку запахового сліду. Перед застосуванням собаки необхідно впевнитися (шляхом опитування свідків чи потерпілих), що в місці обстеження після вчинення злочину нікого не було.

4.23. Службові собаки використовуються для проведення вибірки людини з групи людей по запаху слідів, залишених на місці вчинення злочину або загубленої на шляху слідування речі.

4.24. З метою проведення вибірки речі службові собаки застосовуються у випадку ідентифікації запаху, залишеного на місці злочину.

4.25. Службові собаки застосовуються під час затримання осіб, які чинять замах на злочин або його вчинили та намагаються втекти.

4.26. Порядок застосування собак у таких випадках визначається планом оперативно-розшукових заходів, а на місці - старшим оперативної групи (старшим нарядом патруля).

4.27. Під час проведення операції із затримання озброєного злочинця кінолог повинен бути в захисному куленепробивному жилеті і шоломі.

4.28. Якщо правопорушник чинить опір або намагається втекти, кінолог за командою старшого оперативної групи або в разі крайньої необхідності самостійно пускає собаку на затримання.

4.29. Для затримання правопорушника службовий собака пускається без нашійника, повідка та намордника, як правило, після попередження не менше двох разів українською та російською мовами: "Стій (Виходь)! Пускаю собаку!". При

значній відстані або зверненні до великої групи людей попередження робиться з використанням гучномовця або інших пристроїв для підсилення голосу. За таких випадків кінолог повинен надати час, достатній для припинення злочину (правопорушення) та виконання наказу. При спробі вчинення збройного нападу на працівників міліції, громадян або охоронювані об'єкти, затриманні особливо небезпечних або озброєних злочинців, звільнення заручників собаку пускають без попереджувального окрику.

4.30. Під час затримання особливо небезпечних, озброєних злочинців слід застосовувати кілька добре натренованих службових собак, які не бояться пострілів і мають добру хватку.

4.31. Для уникнення втрати собаки не слід пускати його на затримання правопорушника, якщо останній знаходиться в схованці та відстрілюється. У такому випадку необхідно відволікти вогонь в інший бік, а собаку пускати з тилу чи флангу або дочекатися відходу злочинця.

4.32. Забороняється пускати собаку на затримання, якщо в цей момент між собакою і правопорушником перебуває стороння особа (особи), а також якщо злочинні дії або опір правопорушника вже припинено. Забороняється також застосовувати службових собак під час припинення незаконних зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій ненасильницького характеру, які не порушують роботу транспорту, зв'язку, підприємств, установ і організацій.

4.33. У разі проведення операції із затримання правопорушника в жилomu приміщенні собака пускається на затримання за вказівкою старшого групи, але за умови впевненості, що в даному приміщенні відсутні сторонні особи.

4.34. Собака пускається на затримання з відстані, яка забезпечує ефективність затримання, особисту безпеку членів оперативної групи та інших непричетних до вчиненого злочину осіб.

4.35. З метою більш ефективних дій оперативної групи при затриманні озброєної особи допускається одночасне застосування службового собаки і спеціальних хімічних засобів. Для захисту від впливу хімічних речовин, диму, чадного газу тощо кінолог, собака та інші працівники міліції діють у спеціальних автономних системах дихання.

4.36. Забороняється застосовувати службових собак:

до жінок з явними ознаками вагітності, осіб літнього віку або з вираженими ознаками інвалідності та малолітніх, крім випадків учинення ними групового нападу, що загрожує життю і здоров'ю людей, працівників міліції, або збройного нападу чи збройного опору;

у приміщеннях та на земельних ділянках, закріплених за дипломатичними, консульськими та іншими представництвами іноземних держав, за винятком випадків, коли від їх представників надійде прохання або дозвіл застосувати собак проти правопорушників;

у дитячих і лікувальних закладах;

у громадських місцях та навчальних закладах, якщо від цього можуть постраждати сторонні особи.

4.37. Після застосування службових собак проводиться огляд приміщень і місцевості з метою виявлення осіб, які могли б отримати випадково тілесні ушкодження.

4.38. Особи, затримані за допомогою службового собаки, ретельно оглядаються. При цьому вживаються заходи безпеки від нападу затриманого. Собаку за командою "Охороняй!" залишають на відстані у 2 чи 3 кроки від затриманого для контролю за його поведінкою.

4.39. У разі нанесення собакою сильних укусів затриманому працівники міліції зобов'язані надати йому долікарську допомогу і викликати медичних працівників.

4.40. Застосування службового собаки вважається результативним, якщо собака під час проведення оперативно-розшукових заходів або слідчих дій, обходів, патрулювання, оглядів місцевості, транспорту, будівель, приміщень та інших об'єктів знайшов та затримав злочинця, знайшов викрадене майно, знаряддя злочину, вибухонебезпечні речовини (предмети), зброю, боєприпаси, наркотичні і психотропні речовини, людські трупи та останки або інші речові докази, привів до місця, де знаходився злочинець до чи після вчинення злочину (будинок, квартира, місце посадки на транспорт), або надав реальну можливість іншим службам установити або затримати злочинця.

4.41. Під час конвоювання злочинця в пішому порядку кінолог із собакою прямує за конвойованим на відстані 2 чи 3 м, забезпечує нагляд за ним, при цьому між конвоїром, собакою і конвойованим не повинні знаходитись інші учасники наряду. Собака за командою: "Поряд!", "Охороняй!" - прямує зліва на короткому повідку чи без нього, без намордника, контролюючи дії затриманого.

4.42. При конвоюванні злочинця в автомобілі та інших транспортних засобах кінолог із собакою розміщуються в місці, з якого зручніше вести нагляд за конвойованим і швидко застосувати собаку в разі спроби вчинення втечі або нападу на конвой.

4.43. Під час несення служби з охорони громадського порядку використовуються, як правило, патрульно-розшукові собаки.

4.44. Кінологи з патрульно-розшуковими собаками залучаються під час обходів вулиць населених пунктів, пустирів, лісопарків, кладовищ та інших ділянок місцевості з метою виявлення і затримання осіб, які належать до кримінального середовища, попередження, припинення або розкриття злочинних посягань.

4.45. Період безперервного несення патрульної служби зі службовими собаками становить повний робочий день кінолога.

4.46. Узимку для запобігання обмороженню, застуди і загибелі службових собак слід уникати пересування і патрулювання з ними на відкритих автомобілях, в умовах низьких температур тощо.

4.47. При температурі вище +30 і нижче -20 °С тривалість роботи собак на вулиці не повинна перевищувати 4 годин. Під час роботи собак у таких умовах щогодини необхідно робити перерви на 10 - 15 хв, під час яких службовому собаці треба дати воду або розтерти мочку носа.

4.48. Патрульно-розшукові собаки можуть використовуватися для охорони затриманих та осіб, які перебувають під вартою, а також під час проведення слідчих дій за їх участю.

4.49. Під час патрулювання собака повинен знаходитися ліворуч від кінолога на короткому повідку без намордника. Для обшуку місцевості чи приміщення собаку пускають без нашійника і намордника. Кінолог повинен тримати собаку на відстані свого поля зору. У підвалах та неосвітлених приміщеннях кінолог керує роботою собаки голосом без візуального контакту.

4.50. Забороняється патрулювання зі службовими собаками без намордника в місцях з масовим скупченням людей, у потягах, передавати собак іншим особам та залишати їх без нагляду під час патрулювання.

4.51. Підготовлені спеціальні собаки застосовуються під час проведення оперативно-розшукових заходів, слідчих дій, розкриття злочинів, пов'язаних з крадіжками, незаконним виготовленням, зберіганням, збутом, придбанням наркотичних засобів, вибухівки, зброї та набоїв до неї. Собак використовують під час обшуку місцевості, аеропортів, залізничних і автостанцій, станцій метрополітену, морських і річкових портів, житлових, підсобних, поштових приміщень, камер схову, транспортних засобів (літаків, плавзасобів, потягів, автобусів, вантажних, легкових автомобілів тощо), людини, а також з метою виявлення вибухових приладів чи вибухових речовин, вогнепальної зброї, набоїв, наркотичних засобів.

У ході проведення обшуку спеціальні собаки повинні знаходитися на повідку або без нього, залежно від ситуації, без намордника.

4.52. Застосування спеціальних собак для пошуку вибухівки та вибухових пристроїв дозволяється лише в присутності працівників вибухотехнічної служби. У разі виявлення вибухонебезпечних предметів чи предметів зі схожими запахами забороняється торкатися їх та переміщати. Виявлені предмети необхідно позначити прапорцями або контрольними стрічками, ужити заходів для їх захисту від механічних ушкоджень.

4.53. Службові собаки для пошуку та установлення місцезнаходження трупів (людських останків) використовуються під час перевірок оперативної інформації про вчинення вбивства з подальшим приховуванням трупа, а також у разі виявлення розчленованого трупа для пошуку інших частин тіла.

4.54. Після закінчення роботи службового собаки кінолог складає акт (у двох примірниках, з яких один залучається до матеріалів кримінальної справи, другий - зберігається в кінологічному підрозділі) про його застосування (додаток 2*) або

рапорт про невикористання службового собаки, з обов'язковим зазначенням причин їх невикористання.

4.55. Довідка про результати застосування службового собаки (додаток 2*) заповнюється особою, якій доручено проведення досудового розслідування, та, не пізніше десяти діб після внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, підлягає направленню до кінологічного центру органу внутрішніх справ.

4.56. Результати виїзду (виходу) кінолога зі службовим собакою заносяться до журналу обліку виїздів кінологів, що знаходиться в черговій частині підрозділу або на КЦ (додаток 3*).

4.57. У випадку не використання службового собаки для несення служби понад два місяці керівником КП проводиться службова перевірка.

За результатами службової перевірки надаються пропозиції керівництву ГУМВС, УМВС щодо внесення штатних змін.

4.58. За кінологом наказом начальника КП закріплюється один службовий собака (у виключних випадках - два). На час тривалої хвороби або вибуття кінолога у відпустку його собака для годування та догляду закріплюється за іншим працівником КП.

4.59. Передача службового собаки для постійної роботи іншому кінологу проводиться в присутності керівника КП або особи, яка його заміщає, та ветеринара. Передача оформляється на підставі акта ОЗ-1 (бюджет) "Акт прийняття-передачі основних засобів" (додаток 37*), один примірник якого передається до фінансового підрозділу для ведення обліку. В акті зазначається стан здоров'я собаки, ступінь його вгодованості і натренованості за профілем використання.

4.60. У разі переведення кінолога до іншого підрозділу органів внутрішніх справ можливе направлення закріпленого за ним службового собаки.

4.61. Під час передачі службового собаки в інший КП відповідно до рапорту складається акт передачі службового собаки.

4.62. Контроль за несенням служби нарядами міліції зі службовими собаками здійснюється згідно з вимогами нормативних документів МВС.

5. Підготовка службових собак

5.1. Підготовка службових собак для використання в діяльності ОВС здійснюється в спеціалізованих закладах МВС згідно з затвердженими МВС навчальними планами та програмами, а також може бути організована в КП ОВС. Підготовка патрульних (патрульно-розшукових), конвойних і вартових службових собак здійснюється переважно в КЦ. Собака рахується службовим після проходження відповідного курсу дресирування та здачі іспитів.

5.2. Вік собак, які направляються для підготовки в навчальні заклади, має становити від 9 місяців до 2 років.

5.3. Перед відрядженням кінолога на навчання здійснюється ветеринарний огляд закріпленого за ним собаки і заповнюється облікова картка (додаток 5*). Крім того, оформлюється ветеринарне свідоцтво встановленого зразка (додаток 6*), що видається кінологу для перевезення собаки на транспорті, а після прибуття на місце навчання здається у ветеринарну службу навчального закладу.

5.4. Підготовка службових собак передбачає загальне і спеціальне дресирування. Наступний етап - тренування, що здійснюється за місцем несення служби.

5.5. Для дресирування, тренування, використання та утримання службових собак фахівці службової кінології забезпечуються спеціальним одягом (додаток 7*) та спорядженням згідно з установленими нормами.

5.6. Дресирування службових собак здійснюється за планом, розробленим на повний період курсу і кожне заняття окремо. Загальний план на курс затверджує керівник навчального закладу. У плані зазначаються орієнтовні терміни початку та закінчення дресирування.

Розклад занять складається на кожну навчальну групу в установленій формі з урахуванням тематичного плану.

5.7. Плани-конспекти на кожне заняття складає викладач (у ГУМВС, УМВС - керівники КП) навчальних груп (підгруп). У планах-конспектах для кожного заняття визначаються команди, які необхідно відпрацювати, час і місце проведення заняття.

Про результати роботи та особливості поведінки собаки кінологи складають звіти в спеціально заведених журналах обліку тренувань службового собаки (додаток 8*). Результати занять ураховуються під час складання наступних планів.

5.8. Для дресирування і тренування розшукових собак дозволяється використовувати запахові зразки наркотичних речовин та вибухонебезпечних речовин.

5.9. Для організації дресирування і подальших тренувань спеціальних собак з пошуку наркотиків навчальні заклади МВС, а також КП повинні забезпечуватися необхідними наркотичними і психотропними речовинами.

5.10. Отримання, кількість, зберігання, використання та списання наркотичних засобів, які використовуються під час дресирування і тренування спеціальних собак, призначених для їх пошуку, здійснюється в установленому порядку згідно із законодавством України та іншими нормативно-правовими актами (спільні [накази Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України та Державної митної служби України від 22.11.2010 N 884/570/589/1410 "Про затвердження Норм використання наркотичних засобів і психотропних речовин у навчальних цілях з розрахунку на одного собаку на рік"](#), зареєстровані в Міністерстві юстиції України 19.01.2011 за N 71/18809, та від [29.11.2010 N 903/586/595/1433 "Про затвердження Порядку передачі та перевезення наркотичних засобів і психотропних речовин до органів, установ, закладів Держприкордонслужби, МВС, СБУ та Держмитслужби, що забезпечують](#)

дресирування службових собак для розшуку таких засобів і речовин", зареєстровані в Міністерстві юстиції України 24.01.2011 за N 102/18840).

5.11. Навчальні заклади МВС, у яких здійснюється підготовка кінологів, а також КП повинні забезпечуватися навчальними реквізитами для організації дресирування та подальших тренувань службових собак. Навчальні реквізити, а також інші реквізити, необхідні для дресирування та тренування службових собак, закуповуються за рахунок бюджетних коштів, передбачених на утримання службових собак та коштів інших джерел, не заборонених законодавством.

5.12. Для дресирування і тренування службових собак КП і навчальні заклади МВС, у яких здійснюється підготовка кінологів, забезпечуються боєприпасами, вибухонебезпечними предметами, зброєю.

Забезпечення покладається на головні управління, управління МВС України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві, Севастополі та на залізницях.

5.13. Можливе зберігання вибухонебезпечних матеріалів, призначених для дресирування в кінологічних центрах, на базі інших підрозділів ОВС.

5.14. Правила поведінки з вибухонебезпечними предметами, які використовуються для дресирування і тренування спеціальних собак, здійснюються за правилами безпеки при вибухових роботах.

5.15. Дресирування і тренування собак за всіма напрямками службового використання здійснюються з урахуванням рекомендацій, викладених у навчальних і методичних посібниках МВС.

5.16. Першопочаткове дресирування службових собак проводиться з метою вироблення в них загальних і спеціальних навичок за голосовими командами і жестами дресирувальника.

5.17. Курс загального дресирування (загальна керованість, слухняність) передбачає: привчання собаки до дресирувальника, клички, нашійника, повідка, намордника; вироблення в собаки понять вільного стану, підходу до дресирувальника, ходіння поруч, сидіти, лежати, стояти на місці, виклик голосу, апортування предметів, припинення небажаних дій, долаття перешкод, привчання собаки до занять у групі; вироблення навичок спокійного ставлення до пострілів, відмови від знайденої їжі, або їжі, яку пропонують сторонні особи, інших.

5.18. Курс спеціального дресирування передбачає: привчання собаки до роботи із запаховими слідами (відпрацювання сліду, вибірка речі і запахових проб, вибірка людини, обшук місцевості, пошук стріляних гільз, наркотичних речовин, вибухонебезпечних речовин, зброї і набоїв, людських трупів та останків); розвиток активно-захисної реакції, злоби та настороженості до сторонніх; привчання до захисту кінолога, до затримання та конвоювання злочинця, а також до охорони його на місці; привчання до беззвучного оповіщення кінолога про наближення сторонньої людини.

5.19. На кожного підготовленого в спеціальному навчальному закладі МВС або на КЦ ОВС службового собаку відповідно до нормативів їх підготовленості (додаток 9*) на підставі рішення екзаменаційної комісії за результатами тестування складається акт випробування спеціального собаки (додаток 10*) та видається на його сертифікат на службового собаку установленого зразка (додаток 11*) за напрямком спеціалізації. Сертифікати зберігаються в підрозділі, за яким закріплений службовий собака.

5.20. Тренування службового собаки проводиться згідно з місячним планом 2 чи 3 рази на тиждень, 2 - 4 години в день у різних місцях та в різний час доби при різних погодних умовах. Щомісячний план тренування складає кінолог з урахуванням оперативної обстановки, ступеня підготовленості і спеціалізації собаки. У плані передбачаються заходи щодо усунення недоліків, виявлених під час практичного використання собаки.

5.21. План тренувань затверджується керівництвом КП, яке забезпечує контроль за його виконанням і перевіряє ступінь натренованості службового собаки. Плани кінологів у міськрайвідділах ОВС погоджуються безпосереднім начальником і затверджуються начальником підрозділу ОВС або його заступником.

5.22. У щоденних планах передбачаються заходи з відпрацювання необхідних прийомів за умов, у яких вони повинні виконуватися, а також у разі виникнення ускладнень через складні умови залежно від особливостей та натренованості кожного собаки.

5.23. Відповідальність за готовність службових собак працювати в складних умовах, усунення недоліків, виявлених під час перевірок, ступеня натренованості собак несуть кінологи, їх керівники та керівники відповідних служб.

6. Організація розведення і вирощування службових собак у кінологічних підрозділах

6.1. Розведення і вирощування службових собак здійснюється КЦ ОВС, а при необхідності іншими КП ОВС.

Їм надається право:

розробляти плани племінної роботи;

підтримувати зв'язки з приватними племінними розплідниками та розплідниками інших міністерств і відомств в Україні;

оформляти і видавати внутрівідомчі племінні родоводи (сертифікати) на племінних і службових собак, вирощених у КП (додаток 36*), вести їх облік у повному обсязі;

за договором направляти необхідні документи в кінологічні організації на вирощених собак для отримання міжнародних родоводів, що наділені правом їх видачі;

проводити оцінку у межах компетенції і добір племінних собак центру;

планувати й проводити належні організаційні та практичні заходи з питань племінної роботи;

брати участь у заходах, що проводяться громадськими кінологічними організаціями: семінарах, племінних виставках, чемпіонатах, племінних оглядах собак тощо.

В КП розведення та вирощування собак службових порід, так само як і безпланове, без письмового дозволу СОКД забороняється.

6.2. Річні плани розведення службових собак розробляються і формуються з урахуванням заявок з підрозділів ОВС про їх потреби у собаках (цуценятах) службових порід. В планах необхідно передбачити розрахунок витрат на розведення собак (ведення племінної роботи) з відповідними обґрунтуваннями. Зазначені плани погоджуються СОКД та затверджуються куратором КП.

Підрозділами ОВС заявки про необхідність отримання собак (цуценят) службових порід надаються завчасно до КП.

План племінної роботи на рік розробляється до 1 листопада з таким розрахунком, щоб облік отриманих цуценят здійснювався протягом календарного року з 1 січня до 31 грудня. У плані вказуються клички сук, що підлягають в'язці, і кобелів (далі - плідників), підібраних їм у пару, адреси власників собак, орієнтовні строки в'язки і щеніння сук; орієнтована кількість отримання цуценят, відомості про передбачувану передачу цуценят до органів внутрішніх справ, продажу цуценят у дозволених законодавством випадках тощо.

6.3. На підставі затвердженого річного плану племінного розведення КП видається направлення на в'язку (додаток 12*), що реєструється в журналі обліку племінної роботи кінологічного центру (додаток 13*).

6.4. Підбір пар племінних собак пар здійснюється з урахуванням їх екстер'єру, конституції, робочих якостей і якості потомства. Вік собак має становити: сук 18 - 20 місяців, плідників 20 - 24 місяці. На всіх племінних собак заводиться облікова картка (додаток 14*).

6.5. Для племінного собаки є обов'язковою наявність документів (дипломи, сертифікати тощо про дресирування, родовідна картка), які свідчать про чистокровність його походження, а також виставкових дипломів з відповідною оцінкою екстер'єру.

6.6. Факт в'язки оформляється актом і реєструється керівником центру, відповідальною особою або ветеринаром у журналі обліку племінної роботи кінологічного центру.

6.7. На 3 - 5-у добу після щеніння суку і новонароджених цуценят оглядає ветеринар. Результати огляду цуценят та причини вибракування або загибелі фіксуються в акті первинного обстеження (додаток 15*).

6.8. Повторний огляд проводиться на тридцять добу після народження цуценят, при цьому складається акт огляду, оцінки та оприбуткування цуценят (додаток 16*) у двох примірниках. Перші примірники актів огляду, оцінки та оприбуткування цуценят разом з актом прийняття-передачі основних засобів типової форми ОЗ-1 передаються до фінансово-економічного підрозділу ОВС і є підставою для

постановки на балансовий облік, другий - зберігається в КП. В акті зазначається стан суки, кількість народжених цуценят, їх стать, окрас, особливі ознаки, наявність дефектів і відповідність ваги та зросту за віком. Особливу увагу звертають на прикус, відсутність пупкової грижі, будову кінцівок, повноту та впевненість руху, типовість окрасу та ін. Визначають цуценят, які підлягають подальшому вирощуванню та відбракуванню із зазначенням причин. Цуценята, явно не життєздатні, або порівняно з іншими дуже слабкі, незалежно від їх кількості в приплоді, не пізніше 5-го дня вибраковуюються, про що складається акт.

Результати огляду заносяться в журнал обліку племінної роботи. В одному виводку не повинно бути двох однакових кличок собак. Усі клички повинні починатися з однієї букви. У 45-денному віці проводиться клеймування цуценят та актування виводка.

6.9. На основі акта огляду та оприбуткування цуценят можливе оформлення "цуценячих карток" (довідки про походження) та "сертифікатів" (внутрівідомчі родоводи) на службових собаках, що засвідчують походження, і в які забороняється вносити зміни та доповнення.

6.10. Цуценята, у яких у процесі вирощування знайдено неусувні недоліки, вади і хвороби, підлягають вибракувці (додаток 17*). Вибракуваним цуценятам та службовим собакам можливе застосування евтаназії. Після цього складається акт проведення евтаназії службового собаки (цуценяти) (додаток 18*) та акт про списання основних засобів типової форми ОЗ-3 (додаток 38*).

6.11. Для розведення дозволяється використовувати племінних собак, що належать приватним особам або кінологічним організаціям.

6.12. Умови використання (кількість, вік, порядок вибору і передачі аліментних цуценят тощо) для розведення племінних собак, що належать приватним особам або організаціям, оформляються в письмовому вигляді.

6.13. Передача аліментних цуценят здійснюється на підставі акта прийняття-передачі основних засобів типової форми ОЗ-1, перший екземпляр якого надсилається у фінансово-економічний підрозділ ОВС, другий - зберігається в КП.

6.14. Під час проведення огляду (прийому) цуценят комісійно визначається їх вартість з урахуванням їх екстер'єрних якостей і племінної цінності.

6.15. В процесі набуття собакою службових якостей її вартість переоцінюється комісійно, про що складається акт переоцінки, один примірник якого передається до фінансового підрозділу для відображення в бухгалтерському обліку, нарахування зносу проводиться у відповідності з чинним законодавством.

6.16. У 4-місячному віці цуценят перевіряє на придатність до служби комісія в складі: керівника КП, ветеринара і представників зацікавлених підрозділів, до яких передаються собаки для дресирування і подальшого службового використання. Результати перевірки відображаються в акті.

6.17. З 6 місячного віку цуценята переходять в розряд резервних собак.

6.18. Резервним собакою рахується собака віком від 6 місяців і до закінчення проходження курсу дресирування та складання іспитів.

6.19. Резервним службовим собакою рахується службовий собака, який пройшов відповідний курс дресирування, склав іспити, але тимчасово не закріплений за кінологом.

6.20. З метою безперервного виконання службовими собаками завдань з охорони громадського порядку та боротьби зі злочинністю в КП передбачається стерилізація сук в залежності від їх кількості та закріплення за напрямками спеціалізації (якщо одна, стерилізується 100 %, дві і більше - 50 %).

7. Відбір собак для кінологічних підрозділів

7.1. Комплектування штатної належності робочого і племінного поголів'я проводиться за рахунок собак, вирощених у племінних КЦ і закуплених КП, придбаних безпосередньо в приватних осіб, через кінологічні клуби, переданих безоплатно громадянами, а також шляхом прийняття собак на баланс від кінологів, бажаючих працювати з власними собаками.

7.2. Оплата за собак проводиться в установленому порядку через фінансовий підрозділ ОВС за договором купівлі-продажу, до якого надаються прибуткові документи.

7.3. На придбаного собаку комісією складається акт його обстеження та приймання (додаток 19*) та акт прийняття-передачі основних засобів типової форми ОЗ-1 (додаток 37)*. В акті відображаються результати огляду, перевірки робочих якостей, складається висновок. Після затвердження керівництвом ОВС акт надається у фінансово-економічний підрозділ, копія акта - разом з документами залишається в КП.

7.4. Вартість собаки (цуценяти), що планується придбати у приватної особи (організації), визначається комісією за узгодженням з його власником. При цьому критеріями оцінки є вік, стан здоров'я, робочі та екстер'єрні якості, а також племінна цінність з урахуванням вартості аналогічних собак у регіоні на день оцінки. Комісія перевіряє всі необхідні документи, пов'язані з оформленням купівлі-продажу.

7.5. У випадках тяжкого захворювання або загибелі службового собаки внаслідок порушення вимог безпеки або внаслідок халатного його утримання, а також придбання собаки, непридатного для дресирування, проводиться службова перевірка і винних осіб притягують в установленому порядку до матеріальної відповідальності.

У разі необхідності встановлення причин загибелі собаки проводиться розтин його трупа, про що ветеринар оформляє протокол (додаток 20*). На основі даних складеного протоколу оформлюються необхідні документи про списання відповідно до вимог [постанови Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2007 року N 1314 "Про затвердження Порядку списання об'єктів державної власності"](#) та наказів МВС України.

7.6. Використання кінологом особистого собаки здійснюється з письмової згоди (рапорт кінолога) начальника підрозділу ОВС. Після визначення комісією придатності собаки складається акт та письмово обумовлюються умови використання особистого собаки в оперативно-службовій діяльності.

7.7. У разі переходу кінологів на іншу роботу, звільненні з ОВС або в інших випадках закріплені за ними службові собаки (крім тих, що використовуються на підставі договору) залишаються в КП або у встановлені законодавством випадках проводиться відповідна передачу між установами.

7.8. Відбір, визначення придатності і закупівля собак проводяться комісією у складі керівника КП або його заступника, ветеринара, старшого інспектор-кінолога і, за необхідності, кінолога, за яким буде закріплений собака відповідно до затвердженого плану закупівлі та в межах кошторисів, передбачених на зазначені цілі.

7.9. Відібрані для службового використання собаки (цуценята) не повинні мати вад, хвороб та недоліків, що виключають їх службове використання. Вік собак під час відбору не повинен перевищувати 2 років (крім виняткових випадків).

7.10. Вибраковування собак здійснюється постійною комісією, члени якої оформляють на кожного собаку акт вибраковування службового собаки (додаток 21*). Затверджений акт керівництвом ОВС здається до фінансового підрозділу, а копія - залишається в КП.

7.11. У випадку вибраковування або загибелі службових собак їх справи зберігаються в підрозділі протягом 5 років, після чого знищуються в установленому порядку.

7.12. Передача вибракованих службових, племінних собак та цуценят здійснюється у встановленому законодавством порядку.

8. Розміщення, утримання та збереження службових собак

8.1. Службові собаки розміщуються в КП підрозділів ОВС, спеціальних училищах міліції та міськрайвідділах ОВС у спеціально обладнаних приміщеннях (вольєрах). У разі відсутності таких приміщень дозволяється тимчасове утримання службових собак за місцем проживання кінологів відповідно до законодавства.

На кожного визначеного комісією і підготовленого до служби собаку, який використовується в підрозділах ОВС, заводиться справа з привласненням йому порядкового номера (додаток 22*), за яким він реєструється в журналі обліку службових собак (додаток 23*).

8.2. Для утримання собак використовується спеціальне спорядження згідно з переліком та строком експлуатації спорядження для службових собак (додаток 24*).

8.3. Споруди КП, а також приміщення для розміщення 1 - 5 службових собак при міськрайвідділах ОВС будуються за типовими проектами.

8.4. КП являє собою огорожену глухим парканом висотою не нижче 2 м ділянку території, умовно поділену на три частини, де розташований комплекс будівель і

споруд. В одній частині розташовані адміністративні та господарські споруди, у другій - навчально-тренувальні споруди і необхідні снаряди, у третій - комплекс вольєрів, де утримуються службові собаки.

8.5. В адмінбудинку передбачаються такі основні приміщення: кабінети начальника та заступників, інспекторів-кінологів, кімната чергового, кабінет кінології, навчальний клас, приміщення для обслуговуючого персоналу, кімната для прийому їжі, готель для приїжджих (2 - 10 місць), побутовий комплекс (кімнати для миття, сушіння та хімчистки робочого одягу, роздягальні, душова, лазня), кімната для зберігання спецспорядження та інвентаря. Зі службовим будинком блокується гараж для службових автомобілів КП та ветеринарна лікарня з кабінетами ветлікаря, ветфельдшера, кімнатами зберігання медикаментів, оглядовою, операційною та ізолятором для собак на 5 - 10 місць.

У КП, у якому не передбачено будівлі ветеринарної лікарні зі стаціонаром, в адмінбудинку обладнується кімната для прийому та ветеринарної обробки собак (щеплення, перев'язки, інше), а також приміщення для утримання 2 чи 3 хворих собак.

8.6. У першій частині КП будується кухня для приготування їжі собакам, у якій передбачаються варильний зал, кімнати для остигання та миття посуду, холодильні камери для зберігання 10 - 20-денного запасу м'яса та приміщення для зберігання інших продуктів (додаток 34*).

8.7. У другій частині КП, навчально-тренувальній, розміщується комплекс (може розміщуватися як усередині КП, так і за його межами) спеціальних стандартних споруд для дресирування і тренування службових собак (додаток 35*).

Навчально-тренувальні споруди:

"зубчастий палісадник" - нестійка переносна перешкода шириною 2 м та висотою 1 м. Верхні кінці бокових стінок та планок мають овальну форму;

"чагарник" - переносна перешкода шириною 2 м та висотою 1,3 м (висота дерев'яної основи - 0,7 м, довжина гнучких прутів з листям - 60 см);

"паркан" - стійка переносна перешкода шириною 2 м, яка має форму щита, виготовленого з дощок товщиною 4 см та брусків (бокових стійок з хрестовинами) розміром 15 x 20 см;

"канава" - перешкода, що складається з двох однакових помостів, скріплених між собою, із розривом 2 м. Поміст складається з двох щитів (довжиною 2 м та шириною 1,5 м кожний), виготовлених з дощок товщиною 4 см. Перший щит установлено горизонтально на підставці висотою 1 м, інший - під нахилом до горизонту;

"лаз" (ділянка для переповзання) - коридор висотою 50 см, довжиною 10 м та шириною 2 м. Верх та боки обтягуються металевою сіткою. З метою безпеки торцева частина сітки при вході в коридор обшивається м'яким матеріалом. У середині коридору по всій його довжині накладається брезент;

"сходи" - платформа (довжина 1,7 м, ширина 1,2 м, товщина 4,5 см), закріплена на стовбурах на висоті 4 м. До платформи з боку стартової лінії кріпиться сходи (підйом) довжиною 5 м, шириною 1,2 м. Ширина сходинок 10 см, товщина - 4,5 см, відстань між ними 25 см. Довжина сходин для спуску - 6 м, ширина 1,2 м, товщина сходинок 4,5 см, ширина - 10 см, відстань між ними 25 см. Платформу та сходи з обох боків загороджено поручнями висотою 1 м. Відстань між вертикальними планками поручнів 25 - 30 см.

"деревина" (бум) - стовбур довжиною 8 м, діаметром 25 см із пласкою поверхнею, ширина якої 18 см, установлений горизонтально на трьох опорних стійках з хрестовинами, та два трапи довжиною 2 м, шириною 25 см кожний, що встановлені під нахилом до кінців стовбура в одній площині з ним. Відстань від майданчика до верхнього правого стовбура 1,2 м. На зовнішній площині трапа встановлені поперечні планки розміром 5 x 3 см з інтервалом 35 см.

8.8. У третій частині КП розміщується комплекс вольєрів для службових собак. Комплекс вольєрів поділений на дві частини:

для утримання племінних сук та цуценят;

для утримання робочих собак.

8.9. Відділення, у яких утримуються племінні суки та цуценята, з метою ізолюваного утримання загороджується глухим парканом. У цьому відділенні розташовано вольєри, які обігріваються в холодну пору року. Поруч обладнують кілька огорожених металевою сіткою майданчиків для утримання цуценят у теплу пору року. На кожному майданчику встановлюється будка та мініатюрні тренувальні снаряди (колода, драбинка тощо).

Територія цуценятника огорожується, доступ на неї строго обмежений, перед усіма входами встановлюються дезинфікуючі килимки (мати).

8.10. Приміщення для утримання службового собаки являє собою вольєр, що складається з kabini розміром 3 - 4 кв. м, у якому встановлюється розбірна дерев'яна будка. Підлога обов'язково має бути дерев'яною, стіни - оштукатурені або викладені облицювальною плиткою. Для доступу світла над дверима повинна бути засклена рама. Знизу у дверях обладнується лаз розміром 40 x 50 см, який узимку від холоду завішується цупкою тканиною. Площа вигулу - 6 - 8 кв. м.

Передню частину вольєра обладнують металевими ґратками із вмонтованими дверима і засувом. Підлога у вигулі може бути дерев'яною, асфальтовою або цементованою. Якщо підлога у вигулі не дерев'яна, то для собак обладнують спеціальні дерев'яні лежачки розміром 1 x 1 м. Кілька таких вольєрів (10 - 15), що мають загальний дах, складають блок вольєрів.

8.11. З вольєрами для службових собак, що містяться в міськрайвідділах ОВС, можливе блокування приміщення для приготування їжі собакам та кімната для зберігання продуктів.

8.12. Вольєри розташовуються на сухому піднесеному місці і повинні бути обладнані водопроводом. Не дозволяється будувати КП чи окремі вольєри поблизу вулиць з великим рухом транспорту та пішоходів, а також поблизу житлових будинків, гаражів та приміщень для худоби. Приміщення для службових собак мають бути світлими, сухими і фасадом повернуті на південь або в бік, протилежний пануючим вітрам. Підлогу в вигулах настиляють з нахилом у бік фасаду вольєра. Перед фасадом уздовж вольєрів обладнується асфальтова доріжка з канавкою для стоку води та нечистот зі стоком у централізовану каналізацію або септик.

8.13. На дверях кожного вольєра кріпиться табличка з позначенням номера, клички, породи і забарвлення собаки, дати його народження, а також прізвища кінолога, за яким закріплений собака.

8.14. Собаки розміщуються у вольєрах з урахуванням статі, віку та особливостей поведінки. Поруч розміщуються собаки різностатеві, різної поведінки та віку. Суки, що пустують, повинні утримуватись, за можливості, подалі від плідників.

8.15. У вольєрах службові собаки утримуються без нашійників, повідків і намордників.

8.16. Переміщення собак з одного вольєра до іншого, а також розміщення нових собак проводиться за вказівкою начальника КП або ветеринара і лише після ретельної механічної обробки, очищення та дезінфекції вольєра.

8.17. Важливою умовою збереження працездатності собак є правильне їх утримання та обслуговування, що передбачає: огляд собак для визначення стану їх здоров'я; вигулювання; чищення; годування; прибирання місць утримання собак; прибирання прилеглої до місць утримання собак території; проведення занять із собаками; вихід із службовими собаками на службу.

8.18. За кожним собакою закріплюється один комплект спорядження і предметів догляду. Спецспорядження зберігається в ящиках, що кріпляться в кожній кабіні.

8.19. Правила утримання:

на територію КП забороняється вхід сторонніх осіб без дозволу керівника КП або особи, яка його заміщає;

не дозволяється грубе ставлення до собак;

дресирування собак має здійснюватися відповідно до графіка, затвердженого керівником КП, у спеціально відведеному для цього місці;

собаки в разі захворювання, відмови від корму, у випадку отримання укусів сторонніми собаками або іншими тваринами негайно ізолюються та утримуються окремо під наглядом до кінця карантинного строку, визначеного ветеринаром;

під час загального вигулу собаки не спускаються з повідків;

пустуючі суки вигулюються в окремих місцях або в останню чергу;

хворі собаки вигулюються в спеціально відведеному місці за вказівкою ветеринара;

забороняється вихід на службу з хворими собаками та суками, які пустують.

8.20. Щоденне прибирання приміщень КП та його території повинне передбачатись розпорядком дня. Прибирання приміщень і території здійснюється вожатими службових собак.

8.21. Перед прибиранням усі собаки повинні бути виведені з вольєрів та прив'язані таким чином, щоб не мали змоги дістати один одного.

8.22. Вольєри та території прибираються кожного дня з ранку.

8.23. Під час прибирання стіни будки, кабін і вигулу протираються вологою ганчіркою, а дерев'яна підлога після очищення від бруду протирається вогкою тирсою або змивається водою та підмітається мітлою. Узимку кабін і вигули прибираються від снігу і льоду.

8.24. Після прибирання все сміття збирається в спеціальні ящики і вивозиться за межі КП у спеціально відведене для цього місце, у якому спалюється або закопується.

8.25. У холодну пору року як підстилка для службових собак використовується солома, сіно або дрібна пакувальна стружка. При кожному прибиранні підстилка перетрушується, вогка її частина викидається, а повна її заміна робиться через кожні 5 - 7 днів.

8.26. Підстилку, що була в одного собаки, забороняється використовувати для іншого.

8.27. Кабіни, вигули і будки в теплу пору року не менше двох разів на місяць необхідно мити гарячою водою і просушувати. Кабіни повинні провітрюватися кожного дня.

8.28. Для профілактики заразних захворювань теплої пори року не менше одного разу на місяць, під наглядом ветеринарного працівника, проводиться дезінфекція приміщень, у яких утримуються собаки.

8.29. КП для прибирання приміщень забезпечуються відповідним інвентарем.

8.30. Чистка собак здійснюється в спеціально відведеному місці щодня, а також у всіх випадках забруднення шерсті. Перед чисткою проводиться огляд собаки на ознаки захворювання.

8.31. Купання службових собак у відкритих водоймах допускається лише влітку з дотриманням правил поведінки на воді. У спеку собак дозволяється купати у водоймах щодня. Під час купання поводок і намордник із собаки знімають. Тривалість купання залежить від фізичного стану собаки.

8.32. Для більш повного очищення шкіри і шерсті собак від бруду, жиру та лупи рекомендується їх мити з використанням мильного розчину або зоошампунів. Миття здійснюється в міру потреби, у зимовий час - лише в спеціально

пристосованому для цього приміщенні, у якому собака перебуває до тих пір, поки повністю не просохне. Після миття собака протирається чистою ганчіркою.

8.33. Не дозволяється купання і миття собаки відразу після годування, роботи і тренування.

8.34. Годування службових собак (цуценят) у підрозділах ОВС здійснюється згідно з нормами, затвердженими [постановою Кабінету Міністрів України від 15.10.2001 N 1348 "Про норми годування штатних тварин військових частин, закладів, установ і організацій Збройних Сил, інших військових формувань, органів внутрішніх справ та установ кримінально-виконавчої системи"](#) (наказ МВС від 21.11.2001 N 1039) (додаток 25*).

Правила годування:

приготування корму для собак проводиться лише з доброякісних продуктів;

забороняється годувати службових собак залишками їжі з громадських пунктів харчування;

контроль за якістю продуктів і приготуванням їжі покладається на ветеринарну службу та чергового по підрозділу;

спеціалізована кухня забезпечується необхідним обладнанням, посудом та інвентарем;

під час підготовки до варки м'ясні продукти промиваються чистою проточною водою і діляться на шматки не більше 0,5 кг; солонина перед варкою ретельно вимочується для уникнення сольового отруєння собак, крупа промивається і попередньо замочується на 2 чи 3 год.; овочі подрібнюються; картопля миється, очищається від шкурки і нарізується на частини;

їжу готують за таким рецептом: у казан 2 - 2,1 л води з розрахунку на одного собаку кладуть м'ясо, яке необхідне варити 40 - 50 хв., засипають крупу і варять близько години, після цього закладають картоплю. На кінці приготування додають сіль.

Для уникнення пригорання кашу необхідно регулярно помішувати. Їжа вважається готовою, коли крупа розварилася, картопля розминається, а м'ясо відділяється від кісток. Перед годівлею собак до бачків з їжею додають подрібнені сирі овочі і ретельно перемішують з кашею;

працівники ветеринарної служби визначають кількість їжі та дієтичне харчування індивідуально для кожного службового собаки;

їжа розливається по індивідуальних пронумерованих бачках, попередньо ретельно вимитих і ошпарених окропом. Бачки з кашею розставляються на спеціально обладнаних стелажах;

перед годуванням собаки перевіряється доброякісність корму і видаляються дрібні кістки, варене м'ясо подрібнюється і розкладається по бачках;

до моменту роздачі їжі її температура повинна бути в межах +25 - 30° С. Забороняється годування собак гарячою та мороженою їжею;

не допускається використання залишеної в бачках їжі для згодовування іншим собакам;

про випадки відмови собаки від корму доповідають ветеринару;

у теплу пору року службові собаки постійно мають забезпечуватися бачками зі свіжою водою.

8.35. Середній обсяг їжі для разового годування собаки не повинен перевищувати 2 л. Годування проводиться 1 чи 2 рази на добу. Кількість годувань і обсяг їжі змінюється за приписом ветеринара залежно від пори року, а також росту, ваги собаки та його службової діяльності.

8.36. Годування службових собак проводиться за 2 год. до занять або через 2 год. після них. Їжа та вода службовим собакам подається лише із закріпленого за ними посуду, який нумерується і зберігається в осередках стелажів за таким самим номером.

8.37. Два рази на тиждень, за рахунок установленої норми, собакам згодовують по 150 - 200 г сирого м'яса. Частина з нього може використовуватися як ласощі під час дресирування (тренування) собак.

8.38. Після годування собак бачки миють гарячою водою, ошпарюють окропом і ставлять на спеціально обладнані стелажі.

8.39. Кухня для собак забезпечується необхідним посудом та інвентарем. На стіні кухні має висіти таблиця із зазначенням норм добового забезпечення собак, розкладкою продуктів на тиждень, розпорядком годування собак, описом майна.

8.40. Щоденний контроль за якістю приготування їжі для собак здійснюється ветеринаром і керівництвом КП. Крім того, на кухні уповноважений працівник здійснює облік руху продовольчих товарів для годування службових собак, відображає відомості про отримання та видачу кормів. У відомості руху продовольчих товарів указується щомісячна їх витрата (додаток 26*).

8.41. З метою одержання додаткових продуктів для поліпшення годування собак, у першу чергу хворих, племінних та молодняку, у КП дозволяється, залежно від можливостей та умов, створювати при кухні господарства для вирощування овочів та зелені, за наявності відповідних дозволів та зазначених видів діяльності в установчих документах.

8.42. З метою запобігання захворювання службових собак забороняється утримання в КП собак, які не належать до підрозділу ОВС, і на яких відсутні договори про їх використання в службовій діяльності, а також надання кінологічних послуг населенню без необхідних договорів та дозволів.

8.43. Для перевезення службових собак використовуються всі види транспорту (крім метрополітену).

8.44. Перевезення службових собак залізницею здійснюється відповідно до чинного законодавства України.

8.45. У службовому легковому автотранспорті і автобусах собаки розміщуються в пасажирському салоні. У вантажному автотранспорті собаки перевозяться в спеціально обладнаному кузові разом з кінологами.

8.46. Забороняється розміщувати службових собак у необладнаних для цього багажниках автомобілів і багажних відсіках автобусів, а також залишати службових собак у салонах із закритими вікнами.

8.47. Перевозити дозволяється лише клінічно здорових собак, які вакциновані проти сказу не більше ніж за 12 місяців і не менше ніж за 30 днів до виїзду.

8.48. Один супроводжуючий може перевозити не більше двох собак, крім випадків, за яких тварини знаходяться в клітках.

8.49. Супроводжуючий собак повинен мати проїзні документи, у тому числі ветеринарні свідоцтва про стан здоров'я собак, що перевозяться, а також про відсутність заразних хвороб собак у місцях вивезення.

8.50. Під час перевезення супроводжуючий повинен ужити всіх заходів для забезпечення безпеки людей і самого службового собаки (собак).

8.51. Перед перевезенням службового собаку (собак) слід ретельно вичесати і вигуляти. Супроводжуючий під час перевезення повинен мати при собі посуд для годування і напування службового собаки, питну воду, необхідну кількість корму, а також обладнання, щоб проводити прибирання за службовим собакою в разі потреби.

8.52. В умовах транспортування, перебування в дорозі понад 12 год., тривалих відряджень і під час виконання інших службових завдань у відриві від підрозділу, годування службових собак проводиться сухими кормами або іншими продуктами за встановленими нормами за рахунок відряджуючої сторони.

8.53. Під час переїзду за можливості службових собак слід вигулювати. Після тривалого перевезення службовим собакам необхідний відпочинок протягом 12 год.

8.54. У разі втечі або загибелі службового собаки під час перевезення супроводжуючий зобов'язаний скласти акт, який завірити підписами відповідальних осіб станції (вокзалу, аеропорту, порту інше). Про втечу службового собаки подається заява до найближчого ОВС із зазначенням його клички і прикмет, а також адреси власника. Висновок службового розслідування з відповідними первинними документами передається до фінансового підрозділу для подальшого відображення в бухгалтерському обліку.

9. Ветеринарне обслуговування службових собак

9.1. Проведення профілактичної та лікувальної роботи, безпосередній контроль за дотриманням правил збереження, утримання, годування службових собак і

виконанням санітарних заходів покладаються на працівників ветеринарної служби, а загальний контроль - на керівників підрозділу.

9.2. У разі вакансії або відсутності посади ветеринара ветеринарне обслуговування службових собак у підрозділі здійснюється ветеринарними установами на місцях за договором.

9.3. Ветеринари керуються [Законом України "Про ветеринарну медицину"](#), цією Настановою та іншими нормативними документами, що регламентують роботу ветеринарного персоналу.

9.4. Робота ветеринара здійснюється згідно з планами проведення основних профілактичних та протиєпізоотичних заходів (додаток 27*), що складаються на рік, квартал; особисті плани роботи складаються на місяць, робочий день.

9.5. Обов'язки персоналу ветеринарної служби:

організація та проведення профілактичних і протиєпізоотичних заходів;

контроль за розміщенням, утриманням собак та доглядом за ними;

контроль за якістю продуктів, його зберіганням, приготуванням корму, а також організація індивідуального та дієтичного годування;

надання лікувальної допомоги хворим собакам;

організація та виконання зоотехнічної роботи з розведення та вирощування собак;

ветеринарна й зоотехнічна підготовка особового складу кінологічного підрозділу.

9.6. Профілактичні і протиєпізоотичні заходи:

щоденний огляд собак, що знаходяться в КП;

профілактична вакцинація собак;

карантинні заходи;

дезінфекція;

дегельмінтизація;

дезінсекція;

дезакаризації;

дератизація;

виявлення хворих собак;

проведення виводки собак.

9.7. Під час щоденного огляду службових собак звертається увага на їх загальний стан, вгодованість, шерстний покрив, одночасно контролюється ветеринарно-санітарний стан місць розміщення та прилеглої території.

9.8. Карантинні заходи проводяться протягом 21 доби відносно собак, які прибули до підрозділу або повернулися з кінологом після тривалої відсутності, та передбачають ізольоване утримання і щоденний ветеринарний огляд собак з термометрією. У зазначений вище період на території спеціальних навчальних підрозділів з дозволу ветеринара допускається проведення занять із собаками. Собака, підозрюваний у захворюванні заразною (інфекційною) хворобою, негайно поміщається в ізолятор, а місце, де він знаходився, піддається дезінфекції. Про встановлення заразної хвороби в собак ветеринар негайно повідомляє начальнику підрозділу та головному ветеринарному лікарю міста (району), а про виникнення захворювань, заразних для людей і тварин, у санітарно-епідеміологічну станцію за місцем дислокації. Ветеринар розробляє план ліквідації інфекційного захворювання відповідно до вимог ветеринарного законодавства.

9.9. Профілактична вакцинація службових собак здійснюється з метою утворення в них імунітету до основних інфекційних захворювань. Вакцинація поголів'я собак проводиться згідно з планом ветеринарно-санітарних заходів.

9.10. Службові собаки КП, училищ міліції, міськрайвідділів ОВС повинні бути провакциновані один раз на рік проти сказу, чуми м'ясоїдних, парвовірусного гастроентериту, інфекційного гепатиту, аденовірусу та лептоспірозу собак, а за необхідності, залежно від епізоотичної обстановки, собаки додатково вакцинуються від інших заразних хвороб. Вакцинації підлягають лише клінічно здорові і невиснажені тварини. Щеплення цуценят проводять у 2 чи 3-місячному віці, а після повної зміни зубів (близько семи місяців) вакцинація повторюється.

9.11. Дезінфекція, тобто знищення збудників заразних захворювань, проводиться з метою попередження виникнення та розповсюдження інфекційних захворювань два рази на рік (навесні і восени), відповідно до плану роботи ветеринарної служби. При цьому проводиться профілактична дезінфекція місць розміщення собак, прилеглої території та інвентаря, який використовується для її прибирання. Дезінфекційні заходи додатково проводяться перед розміщенням новоприбулих собак, після їх вибуття і в разі появи інфекційно хворих тварин.

9.12. Дегельмінтизація, тобто боротьба з глистовою інвазією, всього поголів'я службових собак здійснюється не менше двох разів на рік, а індивідуально - за потреби, при наявності клінічних ознак ураження гельмінтами (виснаження, кострубата і тьмяна шерсть, глисти в калі).

9.13. Дезінсекція - знищення шкідливих комах (блохи, власоїди, воші, мухи, комарі тощо) і дезакаризація - боротьба з кліщами, є обов'язковими ветеринарно-санітарними заходами, оскільки зовнішні паразити можуть переносити ряд захворювань (комарі - дирофіляріоз, пасовищні кліщі - піроплазмоз, блохи - іпілідіоз та ін.). Боротьба з комахами проводиться відповідно до плану заходів ветеринарної служби або, в разі необхідності, за рішенням ветеринара.

9.14. Дератизація - боротьба з гризунами (миші, щури) з метою запобігання різним заразним захворюванням (лептоспіроз, хвороба Ауескі та ін.), псуванню приміщень, інвентаря, а також продуктів харчування. Для знищення гризунів застосовують різні

препарати, під час роботи з якими слід дотримуватися правил безпеки у зв'язку з їх отруйними властивостями, небезпечними для здоров'я як людей, так і собак. Дератизація здійснюється лише фахівцями ветеринарної служби. Отруйна приманка розкладається в місцях появи гризунів.

Крім того, боротьба з гризунами в підрозділі полягає у створенні умов, що перешкоджають їх доступу до кормів, а також знищення сховищ, у яких вони могли б розмножуватись. Неодмінною умовою боротьби з гризунами є дотримання чистоти і санітарних вимог у приміщеннях та на території КП.

9.15. У разі захворювання собаки кінолог, за яким він закріплений, негайно доставляє його до ветеринара. Хворого собаку звільняють від роботи і надають йому кваліфіковану ветеринарну допомогу, у разі підозри на заразне захворювання - ізолюють. Годування хворих собак проводиться за вказівкою ветеринара.

9.16. Про проведення профілактичних заходів (дезінфекція, дезінсекція, дезакаризація, дегельмінтизація, дератизація, вакцинація собак) робиться запис у журналі обліку протиепізоотичних та інших ветеринарно-санітарних заходів (додаток 28*). Для проведення протиепізоотичних заходів на допомогу ветеринарам керівництво підрозділу виділяє необхідну кількість працівників.

9.17. Як ветеринарно-санітарний захід, в КП проводиться виводка службових собак (додаток 29*).

9.18. У виводці беруть участь всі службові собаки, що знаходяться в підрозділі (за винятком хворих). Собаки виводяться на повідках і в намордниках. Кінолог представляє для огляду закріпленого собаку, спорядження та предмети догляду.

9.19. Ветеринар (інспектуючий) оглядає по черзі все представлене на виводку поголів'я службових собак, оцінює їх вгодованість та якість чищення, оглядає спорядження, предмети догляду та місця утримання собак. Після закінчення виводки всі зауваження і пропозиції відображаються в довідці, яку надають керівництву підрозділу.

10. Правила особистої гігієни та заходи безпеки під час поводження із службовими собаками

10.1. Під час поводження із собаками персонал КП має бути обережним та дотримуватися правил особистої гігієни:

завжди бути в спецодязі (комбінезоні або халаті), який необхідно ретельно чистити, прати та зберігати у визначеному місці;

не дозволяти собаці лизати руки та обличчя;

не давати корм і воду собаці з особистого посуду;

не використовувати предмети свого побуту (гребінець, носова хустка тощо) для догляду за собакою;

не їсти, не пити воду і не курити під час утримання, підготовки та використання собаки;

кожного разу після закінчення роботи з догляду, підготовки та використання собаки обов'язково мити руки з милом;

не допускати контакту службових собак з іншими тваринами;

періодично з метою профілактики або за показаннями проводити дезінфекцію місць утримання собак;

спеціальне спорядження, інвентар і предмети догляду за собаками тримати в чистоті, провітрювати і регулярно піддавати механічному очищенню, обмиванню та дезінфекції;

щоденно ретельно оглядати собак, а в разі виявлення в них ознак хвороби, негайно доповісти безпосередньому начальнику, поінформувати ветеринара та діяти за його рекомендаціями;

своєчасно виконувати визначені працівниками ветеринарної служби профілактичні (щорічні щеплення від сказу, дегельмінтизація тощо) та запобіжні заходи з метою запобігання інфекційним та інвазійним захворюванням, які можуть передаватися від тварин людині;

у разі укусів собакою людини рану необхідно промити розчином водню (марганцівки), обробити настойкою йоду і накласти пов'язку.

10.2. Під час утримання, догляду, годування та виховання службових собак працівники КП повинні дотримуватися наступних правил:

заборонити стороннім особам заходити та перебувати на території містечка для утримання собак;

ворота та хвіртки містечка для утримання собак, двері вольєрів повинні бути постійно зачинені на засув, у тому числі й під час роботи кінолога у вольєрі;

тимчасове утримання собак на прив'язі проводити на справному спеціальному спорядженні, яке має бути правильно підібрано та підігнано;

під час чищення, годування та прогулянки собак, прибирання приміщень (місць), у яких вони розміщуються, використовувати лише закріплений та справний інвентар;

під час руху за межами місць утримання собака повинен бути поруч з кінологом на короткому повіді або без нього (якщо собака до цього підготовлений) і у наморднику;

виховання собак проводити лише у відведених для цього місцях, не допускати контакту з іншими собаками, особливо бродячими;

під час чищення собак прив'язувати їх на справний ланцюг;

не дражнити собак під час їх догляду, годування та виховання;

10.3. Під час підготовки службових собак необхідно дотримуватися таких вимог:

знати та постійно вживати застережних заходів під час поводження із собаками на заняттях;

кожне заняття з дресирування або тренування собак розпочинати лише після необхідної підготовки та інструктажу всіх осіб, які залучаються до занять щодо дій та правил поводження із собаками;

постійно спостерігати за поведінкою собаки та своєчасно запобігати його небажаним діям;

під час занять у складі групи кінологів із собаками, з урахуванням особливостей поведінки останніх, дотримуватися необхідних інтервалів та дистанції (у строю на місці - не ближче 1 чи 2 кроків, у русі - 3 чи 4 кроки, під час прогулянки собак - не ближче 15 кроків);

своєчасно гальмувати агресивну реакцію собаки відносно людей і тварин, постійно слідкувати за поведінкою собаки і своєчасно запобігати його небажаним діям;

перед пуском собак на перешкоди необхідно впевнитися в їх справності і відсутності на землі гострих предметів;

даваючі ласощі, слід їх тримати на долоні, а не кінчиками пальців, оскільки собака може схопити за руку зубами разом із ласощами;

у місцях занять собак прив'язувати на справні ланцюги, відстань між ними повинна бути не ближче 6 - 8 м;

з метою уникнення теплового або сонячного удару на собак у спеку надівати налобники і не тримати їх тривалий час у намордниках;

перед виходом на заняття надівати на собаку лише справне й підігнане за розміром спеціальне спорядження;

під час дресирування собак з навичок захисту помічник (фігурант) повинен бути у справному та надійно застебнутому (зав'язаному) захисному дресирувальному одязі, інструктор і помічник повинні дотримуватися запобіжних заходів з метою уникнення травмування;

у випадку виникнення бійки між собаками кінологи повинні сміливо і рішуче взяти собак зашийники і скручувати їх так, щоб удушливим прийомом примусити собак розійтися. Категорично забороняється бити собак, розтягувати їх у різні сторони, хапати за горло;

не виробляти в закріплених службових собак небажаних умовних рефлексів (не створювати відповідних умов для їх вироблення), що може призвести в майбутньому до травмування персоналу і собаки;

не допускати контакту службових собак з іншими собаками, особливо бродячими.

10.4. Під час несення служби кінологи мають додержуватися загальних заходів безпеки, визначених вимогами нормативних документів та цією Настановою.

10.5. Під час використання на службі собак необхідно дотримуватися таких заходів безпеки:

знати та постійно виконувати правила поводження із службовими собаками;

постійно бути насторожі та своєчасно запобігати небажаним діям службового собаки;

не використовувати в службі непідготовлених собак;

не використовувати в службі службових собак без спеціально передбаченого або на несправному спорядженні;

під час руху до місць несення служби й у зворотному напрямку слід тримати собак на повідку;

не використовувати службових собак для огляду транспортних засобів, у яких перевозяться отруйні, сильно токсичні та їдкі речовини, кислоти, цемент, мінеральні добрива та пально-мастильні матеріали;

не допускати використання службових собак на необладнаних оглядових майданчиках, проти світла ліхтаря в темний час доби;

тимчасово не розміщувати собак у місцях: інтенсивного руху транспортних засобів та людей; незахищених у холодну пору від опадів і вітру, а влітку від прямих сонячних променів; із високою концентрацією окису вуглецю, вуглекислоти та інших шкідливих речовин;

не дозволяти стороннім особам гладити й давати службовим собакам ласощі (корм);

не дозволяти собакам з'їдати знайдений на землі корм, пити з випадкових джерел;

не утримувати довгий час собак на сонці в наморднику і без нього.

10.6. За дотримання заходів безпеки під час використання на службі собаки відповідають черговий підрозділу та кінолог.

10.7. Про кожний випадок тілесних ушкоджень, завданих собакою, у тому числі й незначних, необхідно негайно доповідати безпосередньому начальнику та в службу охорони здоров'я для вжиття заходів щодо запобігання зараженню стовбняком, сказом тощо.

10.8. У разі виявлення в службових собак підвищеної агресивності, температури тіла, очагового випадіння шерсті та інших ознак інфекційних захворювань, які можуть бути заразні для людини (сказ, стригучий лишай, інвазійні захворювання та ін.), собак негайно ізолюють від здорових та доповідають начальнику КП і в службу ветеринарної медицини.

Особи, які призначені проводити догляд за ізольованими собаками, забезпечуються необхідним спецодягом та інвентарем, перебувають під наглядом

ветеринара, а після догляду за ізольованими собаками зобов'язані ретельно мити й дезінфікувати руки та взуття.

10.9. У разі втрати (загибелі, крадіжки, утечі) службового собаки, його захворювання чи травмування, коли це призвело до списання собаки, через невиконання відповідних заходів безпеки, неналежне утримання, годування або напування службового собаки, а також коли було закуплено явно непридатного до дресирування або використання в племінній справі службового собаку призначається службове розслідування. Винних посадових осіб притягують до адміністративної відповідальності. Нарахування матеріальних збитків проводиться відповідно до законодавства України.

Кінологи, винні у втраті або списанні їх власних собак, до матеріальної відповідальності не притягаються.

II. Облік та звітність під час організації кінологічної діяльності

11.1. Документами обліку та звітності роботи КП ОВС є:

журнал обліку службових собак (додаток 23*);

журнал обліку виїздів кінологів (додаток 3*);

журнал обліку тренувань службових собак (додаток 8*);

відомість руху продовольчих товарів для годування службових собак (додаток 26*);

акт про застосування службового собаки (додаток 2*);

справа на службового собаку (додаток 22*);

рапорт кінолога про результати роботи з охорони громадського порядку;

доповідна записка про стан і результати роботи кінологів міськрайоргану;

звіт про стан і результати роботи КП регіональних ОВС (додаток 30*).

щомісячний звіт про результати роботи КП ОВС (додаток 33*).

11.1.1. Журнал обліку службових собак веде спеціально призначений працівник КП. У журналі здійснюється облік усіх службових собак, узятих на балансовий облік у підрозділі ОВС. Журнал реєструється, пронумеровується, прошнуровується, скріплюється печаткою і зберігається в КП відповідно до загальноприйнятих правил діловодства.

11.1.2. У журналі обліку виїздів відображається щоденний звіт про всі випадки використання кінологів зі службовими собаками в оперативно-розшукових або інших заходах. Усі записи в журнал заносить черговий КП. Журнал реєструється, пронумеровується, прошнуровується, скріплюється печаткою і зберігається в черговій частині КП, а при її відсутності - у спеціально призначеного працівника.

11.1.3. У журналі обліку щоденної роботи кінолога зазначаються всі відомості про використання службового собаки під час проведення оперативно-розшукових,

профілактичних та інших заходів; причини незастосування собаки на місці події, а також відомості про його тренування, ураховуючи плани на кожний місяць. Журнал веде кінолог і зберігає за місцем роботи.

11.1.4. У журналі прийому-видачі службових собак здійснюється облік їх видачі кінологам для несення служби та тренувань. Журнал зберігається в черговій частині КП, веде черговий по підрозділу.

11.1.5. Наприкінці кожного місяця на підставі відомості видачі кормів складається звіт про витрачання отриманих продуктів для годування службових собак, який після затвердження керівником КП здається у фінансову службу (бухгалтерію).

11.1.6. Списання продуктів харчування, витрачених на годівлю собак, проводиться призначеною керівником органу (підрозділу) матеріально-відповідальною особою, що здійснила годування. Акти складаються подекадно або в інший термін, визначений графіком документообігу, підписуються комісійно та передаються до фінансової служби для проведення по обліку. В актах на списання робиться посилання на норми харчування та на первинні документи, в яких відображено використання продуктів харчування (пункти, сторінки, номери книг тощо).

11.1.7. Акт про застосування службового собаки складає кінолог після кожного застосування службового собаки під час проведенні слідчих дій, оперативно-розшукових і профілактичних заходів у двох примірниках. Перший примірник додається до кримінальної справи або перевірки матеріалів за повідомленням про злочин. Другий - зберігається в КП (у міськрайвідділі - у кінолога). У випадку результативного застосування службового собаки в міськрайвідділі ОВС копія акта направляється до КП ОВС.

11.1.8. Довідку про результати застосування службового собаки заповнює особа, яка приймала процесуальне рішення в порядку [ст. 97 КПК України](#) за повідомленням, у ході перевірки якого було застосовано собаку. Зазначена довідка, у десятиденний термін після прийняття рішення в порядку ст. 97 КПК України підлягає направленню до кінологічного центру органу внутрішніх справ.

11.1.9. Рапорт кінолога складається за результатами роботи з охорони громадського порядку, а також у випадку застосування службового собаки.

11.1.10. Доповідну записку про стан і результати роботи кінологів міськрайвідділів ОВС складають керівники цих підрозділів щомісяця на підставі інформації, указаної в актах, рапортах, журналах обліку щоденної роботи. Крім того, у доповідній записці зазначаються дані про штатну і наявну чисельність кінологів та службових собак, результати їх оперативно-службової діяльності. Доповідна записка надсилається в КП, у якому після щоквартального аналізу складається довідка з пропозиціями щодо усунення недоліків і більш ефективного використання службових собак.

11.1.11. Звіт про стан і результати роботи КП регіональних ОВС за півріччя та рік не пізніше 5-го числа місяця, наступного за звітним, направляється до Сектору.

П1.1.12. Щомісячний звіт про результати роботи КП ОВС не пізніше 5-го числа місяця, наступного за звітним, направляється до Сектору.

П1.2. Основними документами обліку і звітності з розведення і вирощування собак є:

план розведення службових собак КП (центру);

направлення на в'язку (додаток 12*);

облікова картка на племінного собаку (додаток 14*);

журнал обліку племінної роботи кінологічного центру (додаток 13*);

акт первинного обстеження (додаток 15*);

акт огляду та оприбуткування цуценят (додаток 16*);

акт прийняття-передачі собак форми ОЗ-1;

інвентарна картка обліку основних засобів в бюджетних установах форми ОЗ-6.

П1.2.1. Підставою для видачі свідоцтв на цуценят є заповнені та підписані начальником КП картки реєстрації в'язок, щеніння суки та обліку цуценят, акти огляду та оприбуткування цуценят, відомості родоводів на плідників, від яких отримано цуценят.

П1.2.2. Журнал обліку племінної роботи кінологічного центру веде спеціально призначений працівник для обліку планових в'язок, отриманих від кожної в'язки цуценят. Журнал обліку племінної роботи реєструється, пронумеровується, прошнуровується, скріплюється печаткою і зберігається в КП відповідно до загальноприйнятих правил діловодства.

П1.3. КП ОВС, зареєстровані в Кінологічній спілці України, направляють копії документів до Сектору.

П1.4. Документами ветеринарно-санітарного обліку і звітності є:

журнал реєстрації хворих собак (додаток 31*);

журнал обліку проведення протиепізоотичних та інших ветеринарно-санітарних заходів (додаток 28*);

акт про проведення ветеринарно-санітарних заходів;

ветеринарний паспорт службового собаки;

акт проведення профілактичних щеплень (додаток 32*).

П1.5. Журнал обліку приходу та витрати медикаментів та інших лікувально-профілактичних засобів і матеріалів заводиться для встановлення контролю за обліком, зберіганням і правильністю витрачання медикаментів, перев'язувальних матеріалів, біологічних препаратів.

П1.6. Придбання медикаментів, лікувально-профілактичних засобів і матеріалів для ветеринарних цілей здійснюється ветеринаром або відповідальною особою через

аптеки та ліцензовані приватні підприємства.

П.7. Витрачені медикаменти списуються актом, який після затвердження керівництвом здається в бухгалтерію, а копія зберігається у ветеринара або відповідальної особи.

П.8. Списання медикаментів, біопрепаратів, дезінфікуючих засобів та перев'язувальних матеріалів здійснюється на підставі акта, оформленого на витрачену їх кількість відповідно до записів у журналі реєстрації хворих собак, історіях хвороби, журналі обліку проведення протиепізоотичних та інших ветеринарних заходів. Акт здається у фінансову службу (бухгалтерію) підрозділу, копія залишається в КП.

* Додатки до Настанови не наводяться.

СОКД ДКР МВС України